31/08/2025

31 Αυγούστου: Κατάθεσις της Τιμίας Ζώνης της Υπεραγίας Θεοτόκου

/ Ορθόδοξες Προβολές

Σήμερα, 31 Αυγούστου, η Εκκλησία τιμά τη Θεοτόκο και οι πιστοί ζητούν τη χάρη Της, δια της προσκυνήσεως της Αγίας Ζώνης Της.

- Γράφει ο Πρωτοπρεσβύτερος Γεώργιος Δορμπαράκης

***«Ο υιός του μεγάλου Θεοδοσίου Αρκάδιος, αφού πήρε την τιμία Ζώνη της Υπεραγίας Θεοτόκου από τα Ιεροσόλυμα, που φυλασσόταν εκεί μέχρι τότε μαζί με την τιμία εσθήτα από κάποια παρθένο γυναίκα, και την έφερε στην Κωνσταντινούπολη, την κατέθεσε σε λαμπρή θήκη, την οποία ονόμασε Αγία Σορό. Πέρασαν από τότε τριακόσια δέκα χρόνια και ο Λέων ο βασιλιάς άνοιξε την Αγία αυτή Σορό, για χάρη της συζύγου του Ζωής, που ενοχλείτο από ακάθαρτο πνεύμα και που είχε γίνει άξια θείας οπτασίας, ότι, αν βάλουν την τιμία Ζώνη πάνω της, θα θεραπευτεί. Βρέθηκε λοιπόν η τιμία Ζώνη να λάμπει, σαν να μόλις είχε υφανθεί, και να έχει σφραγίδα με χρυσή βούλλα και κωδίκελλο (δηλαδή σύντομο υπόμνημα), που έλεγε με λεπτομέρεια τον χρόνο, την ινδικτιώνα και την ημέρα, κατά την οποία προσκομίσθηκε η αγία Ζώνη στην Κωνσταντινούπολη, και πώς τοποθετήθηκε μέσα στη θήκη από τα χέρια του βασιλιά, η οποία σφραγίστηκε από αυτόν. Αυτήν (την τιμία Ζώνη) τότε ο βασιλιάς Λέων την ασπάστηκε και διά της χειρός του Πατριάρχη εκείνης της εποχής, την άπλωσε πάνω από τη βασίλισσα, οπότε και η Αγία Ζώνη την ελευθέρωσε από το νόσημά της. Τότε όλοι, αφού δόξασαν τον Σωτήρα Χριστό και απέδωσαν ευχαριστήριους ύμνους στην Πάναγνο Μητέρα Του, κατέθεσαν την αγία Ζώνη στην Αγία Σορό, στην οποία και προϋπήρχε»*.**

Ο μήνας Αύγουστος είναι πράγματι ο μήνας της Υπεραγίας Θεοτόκου. Όχι μόνον γιατί καταυγάζεται από την ένδοξη Κοίμηση και Μετάστασή Της στα χέρια του Κυρίου και Θεού της, αλλά και για την εορτή της καταθέσεως της τιμίας Ζώνης της. Οι δύο αυτές εορτές, οι οποίες σφραγίζουν τον μήνα, η μεν πρώτη το πρώτο ήμισυ (15 Αυγούστου), η δε δεύτερη το δεύτερο (31 Αυγούστου), δεν θεωρούνται ξεχωριστά από την Εκκλησία μας, αλλά συνάπτονται και συν- ορώνται ως κάτι το ενιαίο. Και διότι αναφέρονται και οι δύο στο πάντιμο πρόσωπο της Θεοτόκου, και διότι η δεύτερη, μολονότι επιφανειακά είναι κάτι διαφορετικό από την Κοίμηση, αποτελεί επιβεβαίωση της πίστεως της Εκκλησίας για τη συνεχή παρουσία της Παναγίας στον κόσμο μας, ως σκέπης, προστασίας και ασφάλειάς μας. Με άλλα λόγια, ό,τι εξαγγέλλει το απολυτίκιο της Κοιμήσεως: «*εν τη κοιμήσει τον κόσμον ου κατέλιπες, Θεοτόκε*», το βλέπουμε να πραγματοποιείται στη σημερινή εορτή: η Παναγία μας μάς άφησε τη Ζώνη της και την εσθήτα της, ως μία αδιάκοπη υπενθύμισή της, αλλά και αισθητή παρουσία της μέσα από δικά της αντικείμενα.

Η παραπάνω εκτίμηση της συν-όρασης των δύο εορτών, δηλαδή κατά κάποιο τρόπο της υπόσχεσης και της υλοποίησης, δεν είναι αυθαίρετη ούτε καρπός ενός αφαιρετικού συλλογισμού. Συνιστά πεποίθηση της Εκκλησίας, η οποία το ζει και το υμνολογεί στην ακολουθία της ημέρας (ωδή δ΄): «*Ήρθης προς φως άδυτον μεταχωρήσασα. Έλιπες δε τοις σε μακαρίζουσιν, αντί του σώματός σου Αγνή, την τιμίαν Ζώνην*». Δηλαδή: Αναχώρησες από τον κόσμο αυτό και ανέβηκες (με την κοίμησή σου) στο παντοτινό φως (της Βασιλείας του Υιού σου), Αγνή, άφησες όμως σε μας που σε μακαρίζουμε, αντί του σώματός σου, την τιμία (σου) Ζώνη. Και αλλού (ωδή ζ΄): «*Η πάντων βασίλισσα προς ουρανίους σκηνάς απαίρουσα, καταλέλοιπεν όλβον, τη βασιλίδι πασών των πόλεων, την ταύτης Ζώνην*». Δηλαδή: Η βασίλισσα όλων (η Θεοτόκος), καθώς ανέρχεται στις ουράνιες σκηνές, άφησε θησαυρό στη βασίλισσα των πόλεων (την Κωνσταντινούπολη), τη Ζώνη της.

Ποια η αιτία της σχεδόν ταυτίσεως της Ζώνης (αλλά και της εσθήτος) της Παναγίας με την ίδια την Παναγία; Βεβαίως, κατά πρώτον, το γεγονός ότι την φορούσε Εκείνη, η οποία είχε τόση χάρη και περίσσια χάρης Θεού, ώστε μεταγγιζόταν η χάρη αυτή και στα ρούχα της και σε όλα τα αντικείμενά της. «*Την τιμίαν σου Ζώνην, τιμητικώς άπαντες...περιπτυσσόμεθα, τιμήν υπάρχουσαν, πάντων πιστών, Θεοτόκε, ως τω υπερτίμω σοτυ, ψαύσασα σώματι*». Όλοι ανεξαιρέτως αγκαλιάζουμε με τιμή την τιμία σου Ζώνη, που είναι η τιμή όλων των πιστών, διότι άγγιξε το υπέρτιμο σώμα σου. «*Τιμήσωμεν οι πιστοί, ως συναφείας προς Θεόν σύνδεσμον, την της Αγνής σήμερον Ζώνην, και πιστώς προσκυνήσωμεν* ». Ας τιμήσουμε σήμερα οι πιστοί τη Ζώνη της Αγνής (Θεοτόκου), σαν σύνδεσμο σχέσεως προς τον Θεό, και ας την προσκυνήσουμε με πίστη.

Κι είναι γνωστή η διδασκαλία της Εκκλησίας μας επ’ αυτού: τα υλικά πράγματα αγιάζονται από τον άγιο που τα έχει – κάτι που δικαιολογεί τη γενική τιμή των αντικειμένων όλων των αγίων, πολύ περισσότερο των ιερών λειψάνων τους – όπως το επισημαίνουμε μεταξύ των άλλων και στην εορτή της Μεταμορφώσεως του Κυρίου, κατά την οποία και τα ενδύματά Του έλαμψαν κι έγιναν πιο λευκά και από το χιόνι, αλλά και σε άλλα περιστατικά από την αγία ζωή Του, που και το άγγιγμα των ενδυμάτων Του έφερε ως αποτέλεσμα τη θεραπεία από όλες τις ασθένειες (π.χ. το περιστατικό με την αιμορροούσα γυναίκα). Κι είναι τούτο μία κραυγαλέα διακήρυξη του πόσο και η ύλη εξαγιάζεται με τον ερχομό του Χριστού, μετέχοντας και αυτή στη διαδικασία σωτηρίας του ανθρώπου. Πρόκειται για έναν υλισμό της Εκκλησίας, όπως έχει τονιστεί, που υπερβαίνει οποιοδήποτε δυαλισμό που δαιμονοποιεί την ύλη και καταρρίπτει οποιοδήποτε μύθο περί πνευματοκρατίας και ιδεολογίας της χριστιανικής πίστεως. Ο Χριστός σώζει ολόκληρο τον άνθρωπο, με την ψυχή και το σώμα του, και μαζί με αυτόν ολόκληρη τη δημιουργία.

Ο υμνογράφος όμως, ως στόμα της Εκκλησίας, φρίττοντας μπροστά στο μυστήριο που περικλείει, αναφέρει και άλλον λόγο για την τιμή της αγίας Ζώνης, πέραν της ψαύσεως του αγίου σώματος της Παναγίας: την ψαύση, κατά κάποιον τρόπο, και του σώματος του ίδιου του Χριστού. Πώς; Ζωσμένη η Παναγία την εν κυήσει κοιλιά της με τη ζώνη της, έζωνε κατ' επέκταση και τον Υιό και Θεό της. «*Η ση, άχραντε Δέσποινα, σεβασμία και τιμία σορός, Ζώνην κατέχει την αυτόν, τον νομοθέτην εν σοι, συγκατασχούσαν. Φρικτόν το μυστήριον!*» Άχραντε Δέσποινα, η σεβάσμια και τίμια σορός σου κατέχει τη Ζώνη σου, η οποία συγκρατούσε τον ίδιο τον νομοθέτη (Θεό) μέσα στη μήτρα σου. Φρίττουμε για το μυστήριο! Γι' αυτό και ο ποιητής λαμβάνει αφορμή, με την εορτή, για να εξαγγείλει όχι μόνον όλες τις χαρές που προχέονται από τα άγια αντικείμενα της Παναγίας, όπως συνέβη και με τη βασίλισσα Ζωή, αλλά και το ύψος της αγιότητας Εκείνης.

Ως καλός θεολόγος μάλιστα και γνώστης όλης της θείας οικονομίας βλέπει στο πρόσωπο της Θεοτόκου να πραγματοποιούνται όλες οι προφητείες της Παλαιάς Διαθήκης περί του Ιησού Χριστού ως Λυτρωτή του κόσμου. Η Παναγία δηλαδή αποτελεί Εκείνην την οποία προτυπώνουν, για παράδειγμα, ο Παράδεισος της Εδέμ, η Θεία Νεφέλη που περιέσκεπε τους Ισραηλίτες στην έρημο, η Κιβωτός της Διαθήκης με τις πλάκες του Νόμου, η ράβδος του Ααρών που βλάστησε, η στάμνα με το μάννα. Αλλά και από την άλλη εξαγγέλλει ότι για να δει κανείς και πολύ περισσότερο να γευτεί τις χάρες και τα θαυμάσια που σαν ποταμοί ρέουν από τη Ζώνη της Θεοτόκου, απαιτείται η πίστη του ανθρώπου, ο ένθεος πόθος του για την Παναγία, η διάθεσή του για μετάνοια. «*Πιστώς προσκυνήσωμεν*» (ας προσκυνήσουμε με πίστη) είναι η διαρκής προτροπή του, «*η τιμία Ζώνη σου, πανύμνητε, γέγονε μεγίστης εορτής, Θεοτόκε, τοις θερμώς σε ποθούσιν υπόθεσις*» (η τιμία Ζώνη σου, πανύμνητε Θεοτόκε, έγινε υπόθεση μεγίστης εορτής γι' αυτούς που σε ποθούν θερμά) είναι η διαπίστωσή του, «*φιλίας με δολίας της των παθών, και εχθρού καθ' εκάστην πειράζοντος...τω σω προσπεφευγότα ελέει διά τάχους, ως συμπαθής Αγνή απάλλαξον*» (καθώς με πειράζει η δόλια φιλία των παθών μου και καθημερινά ο εχθρός διάβολος... απάλλαξέ με λόγω της αγάπης σου, Αγνή, γρήγορα, εμένα που προσφεύγω στο έλεός σου) είναι η σεμνή και ταπεινή προσευχή του.